

ข้อเสนอแนวทางใหม่ในการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต

แบบเดิม:

- ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกผู้แทนฯ ในเขตเลือกตั้ง
- กกต. วิจัยและประกาศผลการเลือกตั้ง

ปัญหาที่ผ่านมา:

- ผู้สมัครรับเลือกตั้งมักมีแนวโน้มของการซื้อเสียง และมักเป็นผู้มีอิทธิพลหรือได้รับการสนับสนุนจากผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น
- กกต. มีข้อครหาเรื่องการควบคุม ดำเนินการ สืบสวนสอบสวน วิจัยชี้ขาด และเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้ง ที่ไม่เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม

แบบที่นำเสนอ:

- ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกผู้แทนฯ ในเขตเลือกตั้ง
- กกต. จัดให้มีการออกเสียงประชามติจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มิได้เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น เพื่อรับรองผู้แทนฯ ที่ได้รับการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นๆ โดยหากมีจำนวนคะแนนประชามติไม่รับรองเกินกว่าร้อยละ ๕ ของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงทั้งหมดและมากกว่าจำนวนคะแนนเลือกตั้งที่เคยได้รับ ให้ กกต. ดำเนินการจัดการเลือกตั้งซ่อมในเขตนั้น (ในทางปฏิบัติ การออกเสียงประชามติให้ใช้วิธีลงคะแนนโดยทำเครื่องหมายกากบาทไม่รับรองในบัตรลงคะแนน โดยใช้สิทธิกากบาทได้เพียง ๑ ช่อง หรือไม่รับรองได้เพียง ๑ คน หากบัตรลงคะแนนใดไม่มีเครื่องหมายหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งคนใดมิได้ใช้สิทธิออกเสียงก็ให้ถือว่ารับรองโดยปริยาย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการลดขั้นตอนและลดความยุ่งยากในการออกเสียงประชามติ)
- ผู้แทนฯ ที่ได้รับการเลือกตั้งจากการเลือกตั้งซ่อม กกต. ไม่ต้อง ดำเนินการจัดให้มีการออกเสียงประชามติรับรองอีกครั้ง แต่คะแนนเลือกตั้งที่ได้รับในครั้งนี้ ต้องมีจำนวนเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมดในเขตนั้นๆ มิฉะนั้น จะถือว่าเขตเลือกตั้งนั้น ไม่มีผู้แทนฯ ที่ได้รับเลือกตั้งเข้าสู่สภาผู้แทนราษฎร
- กกต. ประกาศผลการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต (ต่อ)

ข้อดี:

- ช่วยลดแนวโน้มการซื้อเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง เนื่องจาก การเลือกตั้งต้องได้รับประชามติจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อยู่นอกเขตเลือกตั้งนั้นๆ ด้วย
- ช่วยจัดอิทธิพลท้องถิ่นที่มีผลต่อการเลือกตั้ง หรือจัดภาพลักษณ์ของความเป็นผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น เนื่องจากผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติอันเป็นที่ยอมรับของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศด้วย
- ช่วยเพิ่มบทบาทและกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านทาง การออกเสียงประชามติในระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน

ข้อเสีย:

- กกต. ต้องจัดให้มีทั้งการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต
- จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตอาจได้ไม่ครบจำนวนตามที่กฎหมาย (เดิม) กำหนดไว้ ทั้งนี้ การตรากฎหมายการเลือกตั้งฉบับใหม่ อาจไม่จำเป็นต้องกำหนดว่าต้องครบ ๔๐๐ คน แต่กำหนดในลักษณะที่ต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่ากี่คนก็ได้ เพราะความเป็นประชาธิปไตยมิได้ขึ้นอยู่กับจำนวนหรือปริมาณของ ส.ส. ในสภา หาก ส.ส. เหล่านั้น ปราศจากคุณภาพ และข้อเสนอการเลือกตั้งในรูปแบบใหม่นี้ เน้นที่การได้มาซึ่งคุณภาพของ ส.ส. เป็นสำคัญ

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

- แบบเดิม:
- แต่ละพรรคการเมืองจัดทำบัญชีรายชื่อ ๑๐๐ บุคคลเพื่อเสนอต่อสาธารณชน
 - ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกพรรคการเมือง
 - กกต. คำนวณสัดส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับเลือกในแต่ละพรรคการเมืองจากผลการนับคะแนนทั้งหมดที่พรรคการเมืองได้รับและประกาศผลการเลือกตั้ง
- ปัญหาที่ผ่านมา:
- ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่สามารถเลือกเฉพาะบุคคลที่ต้องการได้ จำเป็นต้องเลือกทั้งบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง
 - บุคคลผู้มีความรู้ความสามารถที่ประสงค์จะทำงานเพื่อประเทศชาติ จำเป็นต้องสังกัดบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง ทำให้โอกาสที่จะมีบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถที่ต้องการเป็นอิสระจากพรรคการเมือง อาสาเข้ามาทำงานการเมืองน้อยลง
- แบบที่นำเสนอ:
- พรรคการเมืองเสนอชื่อบุคคลเพื่อจัดทำเป็นบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง ๑๐๐ บุคคล หรือบุคคลผู้มีคุณสมบัติลงสมัครโดยตรงในบัญชีรายชื่อกลาง ๑๐๐ บุคคล ที่ไม่สังกัดพรรคการเมืองหนึ่งพรรคการเมืองใดภายในเขตเลือกตั้ง (หากเขตเลือกตั้งใดมีผู้สมัครเกินกว่า ๑๐๐ คน ให้ใช้วิธีจับสลากคัดเลือก) เพื่อรับเลือกตั้งเข้าดำรงตำแหน่งในฝ่ายบริหาร
 - ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกพรรคการเมืองและระบุหมายเลขผู้สมัครจากบัญชีรายชื่อพรรคการเมือง ๑ หมายเลข หรือเลือกจากบัญชีรายชื่อกลางที่ไม่สังกัดพรรคการเมืองและระบุหมายเลขผู้สมัคร ๑ หมายเลข
 - กกต. คำนวณสัดส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับเลือกทั้งจากบัญชีรายชื่อพรรคการเมืองและบัญชีรายชื่อกลางที่ไม่สังกัดพรรคการเมืองจากผลการนับคะแนนทั้งหมดที่ได้รับและประกาศผลการเลือกตั้งโดยจัดทำเป็นบัญชีรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๑๐๐ คนที่มีสิทธิดำรงตำแหน่งในฝ่ายบริหาร
 - พรรคการเมืองที่ได้รับเสียงข้างมากในการจัดตั้งรัฐบาล จัดตั้งคณะบริหาร โดยต้องคัดเลือกบุคคลจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิดำรงตำแหน่งในฝ่ายบริหาร

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (ต่อ)

แบบที่นำเสนอ (ต่อ):

- กกต. จัดให้มีการออกเสียงประชามติ เพื่อรับรองคณะบริหารเป็นรายบุคคล (เฉพาะตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเจ้ากระทรวง) โดยหากบุคคลใดมีจำนวนคะแนนประชามติไม่รับรองเกินกว่าร้อยละ ๕ ของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงทั้งหมดและมากกว่าจำนวนคะแนนเลือกตั้งที่เคยได้รับ ให้บุคคลในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิดำรงตำแหน่งในฝ่ายบริหารที่ได้รับการลงคะแนนมากที่สุดจากผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เป็นผู้ดำรงตำแหน่งในตำแหน่งนั้นๆ แทน ส่วนผู้ที่ไม่ได้รับการรับรองจะไม่สามารถสลับหรือโยกไปดำรงตำแหน่งอื่นใดในคณะบริหารได้อีก (ในทางปฏิบัติ หากบัตรลงคะแนนใดไม่มีเครื่องหมายหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งคนใดมิได้ใช้สิทธิออกเสียงก็ให้ถือว่ารับรองโดยปริยาย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการลดขั้นตอนและลดความยุ่งยากในการออกเสียงประชามติ)
- ในระหว่างกึ่งกลางวาระของการบริหารประเทศ ให้มีการประเมินผลการบริหารงาน ด้วยการออกเสียงประชามติไว้วางใจให้บริหารประเทศต่อในอีกครึ่งวาระหลัง ตามวิธีการเดียวกัน

ข้อดี:

- บุคคลผู้มีความรู้ความสามารถที่ประสงค์จะทำงานเพื่อประเทศชาติ มีความเป็นอิสระจากพรรคการเมือง และอาสาเข้ามาทำงานการเมืองได้ง่ายขึ้น
- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อมาจากการเลือกตั้งในระดับรายบุคคล แทนการเลือกแบบทั้งบัญชีและนำมาตัดโดยลำดับรายชื่อตามคะแนนที่ได้รับ ซึ่งจะสะท้อนความต้องการของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ดีกว่าแบบเดิม
- ช่วยเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งก่อนและหลังการเลือกตั้ง ผ่านทางการออกเสียงประชามติเพื่อรับรองคณะบริหารก่อนการบริหารประเทศและการออกเสียงประชามติไว้วางใจในระหว่างวาระของการบริหารประเทศ

ข้อเสีย:

- บัตรลงคะแนนและวิธีการลงคะแนนจะมีความซับซ้อนเพิ่มขึ้นจากการระบุหมายเลขผู้สมัคร นอกเหนือจากการเลือกเพียงพรรคการเมืองในแบบเดิม
- กกต. ต้องจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม เพื่อให้ได้มาซึ่งคณะผู้บริหารประเทศ